

A főszerkesztő előszava

Napjainkban az állami egyetemek komoly pénzügyi megszorításokat kénytelenek – kormányzati intézkedésként – végrehajtani; közülük a jogászképzést folytató intézmények ráadásul az államilag finanszírozott hallgatói létszám radikális csökkentését, illetve a keretszámok eltörlését élik meg. Ezek mögött nem pusztán költségvetési problémák állnak, hanem a felsőoktatási képzési szerkezet átalakításának szándéka is, amely a jogászképzést kedvezőtlenül érinti. A finanszírozás újragondolása is zajlik, az „önműködő és önfenntartó felsőoktatás” kormányzati koncepciója jegyében. Ezek olyan „intézményi tényezők”, amelyek negatív irányban hatnak a kutatómunkára és a kutatási eredmények közlésére. Sajnos nem ezek az egyedüli problémák. Minden tudományterületet érint például, hogy kétségessé vált a külföldi szakirodalom elérését biztosító elektronikus folyóiratok előfizetése 2013-tól. Egyes, nagy tekintélyű tudományos folyóiratok finanszírozási okokból máris kénytelenek terjedelmi korlátozást érvényesíteni. További példák említése nélkül is kijelenthető, hogy a jogtudomány fellegvárai és a tudományos kutatás alapvető tárgyi feltételei veszélyben vannak.

Ilyen körülmények között különösen fontosnak tartjuk, hogy a tudomány berkeibe beszivárgó kedvezőtlen hatások az előrevivő tudományos gondolatok megfogalmazását ne korlátozzák. Fontos, hogy a tehetséges fiatal tudósnevedék megszólalási lehetőségei megmaradjanak, s hogy az egyes intézmények folyóiratai – mint a miénk is – a saját munkatársak eredményei mellett helyet tudjanak biztosítani más intézményekből érkező kéziratoknak is.

Külön köszönettel tartozunk ezért a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara vezetésének, hogy az egyéves Pro Futuro című folyóirat megjelentetését minden nehézség ellenére, továbbra is lehetővé teszi.

A folyóirat harmadik számát tartja kezében a Tisztelt Olvasó. Talál benne elméleti tárgyú tanulmányokat, illetve a joggyakorlatot és a szakirodalmat értékelő munkákat egyaránt. Külön öröm számunkra, hogy a jogtörténet és az államelmélet is megjelent immár a Pro Futuro palettáján, elosztatva azokat az előzetes kételyeket, amelyek szerint folyóiratunk címe és szerkesztőségi koncepciója esetleg kirekesztheti ezeket a szakterületeket.

E lapszámunk hátsó borítóján a debreceni jogi kari irodaépület egyik legszebb részletének fotója látható. A felette olvasható „aranymondás” magyarul így hangzik: *Óvd a törvényt, s a törvény megóv téged!*

Első tanulmányunk időszerűségét egy kerekén száz évvel ezelőtti eseményre való emlékezés adja: *Csatlós Erzsébet* az 1912-ben elsüllyedt Titanic roncsának a jogi

helyzetét világítja meg a nemzetközi jog szempontjából. A tárgyát és megközelítését tekintve egyaránt unikális szöveget bizonyosan sokan olvassák érdeklődéssel. *Papp László* az első magyar szabadalmi törvénynek (1895) a feltalálóra vonatkozó rendelkezéseit vizsgálta. A tanulmány bemutatja, hogy a több tekintetben is következetlen előírásoknak a gyakorlata hogyan felelt meg a jogalkotó akaratának, s befolyásolta a későbbi jogfejlődés irányát is. *Csűrös Gabriella* az uniós gazdaságpolitikai együttműködés lehetőségeit vizsgálja, felismerve, hogy az európai integrációs folyamat újabb mérföldkövéhez érkezett. A jelenlegi válsághelyzet kezelése bizonyosan csak az általa megvilágított összefüggésrendszerben, illetve scenáriók szerint lehetséges. *Sólyom Péter* Georg Jellinek államelméletét mutatja be és értékeli; az annak megértéséhez szükséges (és gyakran elhanyagolt) két döntő mozzanatot, az állam és jog viszonyát, valamint az államcélok problémáját emelve ki. Írásában rámutat arra is, hogy miért lehet Jellinek elmélete ma is része az államelméleti vitáknak.

A Joggyakorlat rovatba soroltuk *Bencze Mátyás* írását, amely a joggyakorlat empirikus vizsgálatára épül, de egyúttal az elméleti igényességnek is magas fokát mutatja. Azt világítja meg, hogy a túlzott jogalkotói elvárások hogyan vezethetik tévútra a bírót, aki hozzánk hasonlóan ember. *Gyűrű Attila* a környezetvédelmi szabályozás két intézményének, a vizsgálati elemzésnek és a stratégiai környezeti vizsgálatnak a gyakorlati alkalmazását vizsgálja. Munkahelyi tapasztalataira építve számos hiányosságra mutat rá, kitérve azok okaira is. *Pfeffer Zsolt* a közbeszerzések hazai tapasztalatai közül azokat összegzi, amelyek az eljárásokkal összefüggő költségekre vonatkoznak. A döntőbizottsági és bírói határozatokra támaszkodó elemzéseket jól összehasonlítható, számszaki adatokkal is megerősíti.

A füzet utolsó részében a szakirodalmi reflexiókat helyeztük el. A Szemle rovatban két német nyelvű könyv recenziója olvasható (egyben), a Közös Agrárpolitika jövőjét, illetve a magyar agrár-környezetvédelmi szabályozás időszerű kérdéseit érintő felhangokkal. Annotációs rovatunkban pedig a 2010-ben megjelent hazai szakkönyvek bemutatásának harmadik része olvasható, amellyel reményeink szerint immár teljes körű a feldolgozás.

Debrecen, 2012 őszén

A szerkesztőség nevében:

Fodor László